

Rainerov náučný chodník

© Hiking.sk & Daniela Mäkká

Kraj:	Prešovský
Okres:	Poprad
Geomorfologická jednotka:	Tatranské podhorie
Geologická jednotka:	kvartérne glacičné sedimenty
Chránené územia:	Tatranský národný park a národná prírodná rezervácia Slavkovská dolina
Prístup:	TEŽ Starý Smokovec / bus Vysoké Tatry, Starý Smokovec, aut. st. a pešo asi 0,9 km po modrej značke smerom na rázcestie pod Slavkovským štítom
Východisko:	Vysoké Tatry, Starý Smokovec, na modrej turistickej značke zhruba 0,6 km nad dolnou stanicou pozemnej lanovky Starý Smokovec - Hrebienok
Trasa:	Vysoké Tatry, Starý Smokovec, na modrej turistickej značke - rázcestie Č × M pod Slavkovským štítom
Dĺžka, prevýšenie:	2 km, prevýšenie 350 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa vedie po modrej turistickej značke.

Rok otvorenia: 2013

Aktuálny stav: Informačné panely sú silne poškodené (2019).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Tatranský okrášľovací spolok, Starý Smokovec 46, 062 01 Vysoké Tatry

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre tematickú vychádzku. Obsah terénneho vyučovania je potrebné pripraviť samostatne.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Starý Smokovec. Jedna z troch častí a administratívne centrum mesta Vysoké Tatry, ležiaca na kontakte strednej časti Popradskej kotliny a Tatranského podhoria na sever od Popradu na Ceste slobody v nadmorskej výške okolo 1 000 m. Tvorí ju osem osád: Horný Smokovec, Dolný S., Nový S., Starý S., Tatranská Polianka, Tatranské Zruby, Nová Polianka a Vyšné Hágy. Osada Starý Smokovec je najstaršou tatranskou turisticko-rekreačnou osadou. Základ jej názvu možno odvodzovať z pohanského kultu slovanského Zmoka, patróna hutníkov, ktorí tu od laténskej doby tavili železnú rudu. V roku 1465 sa chotár stal majetkom rodiny Zápoľských, ktorí ho v 17. storočí predali Csákyovcom. Podnet k založeniu osady dal kežmarský rodák evanjelický kazateľ a prírodovedec Tomáš Tobias Mauksch a tak v roku 1797 dal Štefan Csáky pri známom prameni kyselky pod Slavkovským štítom vybudovať tri drevené ubytovne pre letných návštevníkov a kaplnku. V rokoch 1833 - 1867 bol nájomcom Smokovca spišskosobotský hostinský **Ján Juraj Rainer** a jeho manželka Alžbeta, ktorí tu postavili hostinec a zriadili turistické ubytovne. Hlavnou funkciou osady v tomto období bola vodoliečba na báze kyselky - prírodnej, hydrouhličitanovej, vápenatohorečnatej, uhličitej, studenej hypotonickéj vody. Rozvoj sa urýchlil po vybudovaní Košicko-bohumínskej železnice (1871) a najmä po napojení osady elektrickou železnicou na ňu z Popradu v roku 1907. Tú v roku 1911 predĺžili do Tatranskej Lomnice a v roku 1912 na Štrbské Pleso. V roku 1908 dali do prevádzky tiež pozemnú lanovku na Hrebienok (dĺžka 2 019 m, výškový rozdiel 254 m). Najstaršie zachované stavby sú neďaleko prameňov smokoveckej kyselky (Švajčiarsky dom, vila Flóra). Medzi najkrajšie stavby v oblasti celých Vysokých Tatier patrí neogotický kostol v Starom Smokovci, postavený v roku 1888 podľa projektu Gedeona Majunkeho zo Spišskej Soboty vo vysokohorskom alpskom štýle s charakteristickým hrázeným murivom a bohato vyrezávanými a zdobenými štítmami, rokoch 1977 - 1979 obohatený farebnými vitrážami od akademického maliara Vincenta Hložníka, jeho manželky a dcéry. Architektonicky veľmi pozoruhodnou je tiež budova bývalého sanatória Dr. Szontágha od architekta Milana Michala Harminca (projekt 1916, stavba 1925) pri zastávke TEŽ Nový Smokovec, v ktorej sa stretáva monumentálne historizujúco stvárnená severná fasáda s modernou puristickou jednoduchosťou južného priečelia s terasami.

Národná prírodná rezervácia Slavkovská dolina. Rozsiahle chránené územie vo Vysokých Tatrách a Tatranskom podhorí vyhlásené v roku 1991 na ochranu vzácneho územia južných svahov Slavkovského štítu s labilnými vysokohorskými geosystémami s glaciálnymi formami reliéfu na granodiorite a mylonitoch, vzácnymi a ohrozenými prirodzenými spoločenstvami a rastlinnými i živočíšnymi druhmi montánneho až subniválneho stupňa. Leží v rámci Tatranského národného parku, Biosférickej rezervácie Tatry ako aj územia európskeho významu Tatry (súčasť sústavy Natura 2000).

Hrebienok. Lokalita na hornom okraji Tatranského podhoria v jeho východnej časti na krátkom ostrom hrebieni vo výške 1 285 m n. m. na východnej rázsoche Slavkovského štítu, zbiehajúcej k Tatranskej Lesnej. Od vybudovania pozemnej lanovky zo Starého Smokovca v roku 1908 sa stala atraktívnym cieľom návštevníkov Vysokých Tatier. Je turistickým východiskom do Veľkej Studenej doliny, Malej Studenej doliny, na Slavkovský štít či magistrálou k Sliezskeму domu vo Velickej doline. Predchodcom dnešnej budovy hostela Sorea Hrebienok bol hotel Šport (1928), pri ktorom vznikla slalomová lúka, vlek, osvetlená sánkarska dráha, rozhodcovské veže (1968), bobová dráha. V súčasnosti pribúdajú stále nové atrakcie: 2,4 m vysoký železný medveď Kubo s očami z polodrahokamov - patrón Hrebienka -, ďalších desať drevených medvedov v relax zóne na Dolnej lúke, v zime ľadový kostol Tatranský dóm. Každoročne sa tu koná jedinečné zimné podujatie Tatry Ice Master - neoficiálne majstrovstvá sveta v tesaní ľadových sôch. Ďalšou miestnou zaujímavosťou je aj tabuľka, ktorú na začiatku bezbariérového chodníka vedúceho z Hrebienka na Rainerovu chatu v rámci svojej návštevy Slovenska v októbri 2008 odhalila britská kráľovná Alžbeta II. ako pripomienku svojej návštevy Vysokých Tatier.

Tatranské podhorie. Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, lemujúci západnú polovicu južného úpätia Západných Tatier a celé južné a juhovýchodné úpätie Vysokých Tatier. Ide o hladko modelové výškovo rozčlenené pretiahle územie vo výškach 900 - 1 450 m n. m. zhruba medzi ústím Račkovej doliny a Tatranskými Matliarmi budované balvanitým materiálom (čelných a čelno-bočných) morén ľadovcov, ktoré počas pleistocénu v časoch maximálnych zaľadnení vytekali z tatranských dolín do ich predpolia - dnešných kotlín, Liptovskej a Popradskej. Tieto naň pod miestami strmými okrajovými svahmi nadväzujú a spoločne tvoria Podtatranskú kotlinu.

Popradská kotlina. Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, vyhraničený zhruba medzi Štrbským sedlom, Šuňavou, Hôrkou, Kežmarkom, Podolíncom, Lendakom a osadami mesta Vysoké Tatry. Na severozápade susedí s Tatranským podhorím, Liptovskou kotlinou (s nimi tvorí Podtatranskú kotlinu), na juhu s Kozími chrbtami, východe Levočskými vrchmi a severe Spišskou Magurou. Predstavuje mohutnú tektonickú depresiu ležiacu v zrážkovom tieni Tatier vo výškach zhruba 590 - 900 m n. m. Je vyplnená mohutnými kvartérnymi glacifluviálnymi sedimentmi vo forme terasovaných kuželov pod vysokotatranským úpäťím (štrky, štrkopiesky, balvany) a terasovými a nivnými sedimentmi riek a potokov (hliny, štrkopiesky), prikrývajúcimi podložné paleogénne horniny (flyš: pieskovce a ílovce). Tieto miestami výraznejšie vystupujú nad zvlnený reliéf s dlhými plochými chrbtami až plošinami ako vyššie pahorky. V oblasti niektorých zlomov sa vyskytujú travertíny (Gánovce).

Tatranský národný park (TANAP). Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpský) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier - plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla

južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a prilahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a naddlho zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Johan Georg Rainer
2. Rainer a Smokovec
3. Altánok
4. História Smokovca
5. Kúpeľníctvo
6. Rainerova chata

